

саморозвитку. Основними принципами, що забезпечують виконання вказаних завдань з урахуванням запитів майбутнього, є: принцип цілісного розуміння світу, неперервності, варіативності, творчості, актуалізації суб'єктної позиції дитини. Актуальними стають проблеми розвитку інтуїтивного, образного мислення, комунікації, здатності творчо мислити. Усе це потребує інноваційних форм, методів і технологій навчання, упровадження яких у навчальний процес варто починати ще з початкових класів.

Список використаних джерел

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2004. – 218 с.
2. Луцан Н. Людина і світ в інноваційних педагогічних технологіях: Навч. посібник. Реком. МОНмолодьспорт України як навч. посібн. для студентів ВНЗ / Н. Луцан. – К.: Слово, 2012. – 184 с.
3. Чепіль М. М. Інноваційні технології навчання від А до Я / Упор. Волканова В. Шкільний світ, 2011 – 96с.

УДК 378.1

ПЕНЯК В.С.,
МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАСІБ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Важливе місце у професійній діяльності вчителя, у становленні його педагогічної майстерності посідає педагогічна техніка. Педагогічна техніка як сукупність професійних умінь сприяє гармонійній єдності внутрішнього змісту діяльності педагога і зовнішнього його вираження.

Про актуальність проблеми володіння вчителем педагогічною технікою, її високу теоретичну і практичну значущість свідчать численні роботи вітчизняних і зарубіжних вчених. Загальнопедагогічні засади проблеми формування педагогічної техніки як складової педагогічної майстерності у своїх працях досліджували І. Зязюн, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.

Істотний внесок у дослідження цієї проблеми належить академіку І. Зязюну, який визначає педагогічну техніку як сукупність професійних умінь, що сприяють гармонії внутрішнього змісту діяльності педагога і зовнішнього його прояву [3].

Ми погоджуємось із С. Гончаренком, який визнає педагогічну техніку як комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для чіткої та ефективної організації навчальних занять, ефективного застосування на практиці обраних методів педагогічного впливу як на окремих дітей, так і на дитячий колектив у цілому.

О. Капченко визначає досліджуване поняття як володіння комплексом прийомів, що допомагає вихователю глибше, яскравіше, талановитіше виявити себе і досягти успіхів у навчанні та вихованні [2].

У «Педагогічній енциклопедії» знаходимо визначення педагогічної техніки як комплекс знань, умінь, навичок, необхідних педагогу для того, щоб ефективно застосувати на практиці вибрані ним методи педагогічного впливу на дитячий колектив. Володіння педагогічною технікою є складовою частиною педагогічної

майстерності, потребує глибоких спеціальних знань з педагогіки та психології й особливої практичної підготовки [4, с. 258].

І. Максименко визначає педагогічну техніку як інтегративну властивість особистості, яка характеризується цілісністю і внутрішньою єдністю її складових (емоційно-вольового, змістового, поведінкового) компонентів і реалізується через вміння здійснювати педагогічно доцільний вплив на учасників навчально-виховного процесу емоційно виразними засобами [3, с. 58].

Нашу увагу привернула дефініція, подана в навчальному посібнику Л. Кайдалової, Н. Щокіної та Т. Вахрушева. Науковці трактують педагогічну техніку як сукупність умінь і прийомів, що використовуються педагогом для найбільш повного досягнення цілей своєї діяльності та допомагають глибше, яскравіше, талановитіше виразити себе, домогтися оптимальних результатів у навчально-виховній роботі. Це комплекс умінь вчителя, що сприяють його оптимальній і творчій поведінці та ефективній взаємодії з дітьми в будь-яких педагогічних ситуаціях.

Вітчизняні та зарубіжні вчені одностайні в думці, що поняття «педагогічна техніка» містить дві групи складників: внутрішню (техніка саморегуляції психічного стану) і зовнішню (міміка, жестикуляція, пантоміміка, поза, постава, дихання, голос, дикція, інтонація).

На думку науковців, складовими педагогічної техніки є:

- 1) техніка мовлення: граматична правильність, виразність, образність (постановка і тембр голосу, емоційність, переконливість, багатство інтонацій та відтінків, дикція, темп);
- 2) техніка зовнішнього вигляду: вміння правильно сидіти, стояти, виявляти впевненість, спокій, доброзичливість (постава, одяг, зачіска, міміка, пантоміміка, емоційна виразність);
- 3) техніка педагогічного спілкування: вміння слухати, ставити запитання, аналізувати відповідь, бути уважним, спостережливим, розуміти інших, встановлювати контакт, бачити і розуміти реакцію аудиторії, передавати своє ставлення до того, про що йдеться, зацікавити, захопити поясненням, розповіддю, повідомленням, орієнтуватися в ситуації;
- 4) психотехніка: вміння створювати необхідний настрій, знімати зайву напругу, хвилювання, долати власну нерішучість і мобілізувати себе, стримувати себе в стресових ситуаціях, здатність до перевтілення, до гри, управління своїм настроєм [1].

Таким чином, спираючись на представлені думки науковців щодо феномену педагогічної техніки можна зробити висновок, що вона характеризує особистість конкретного педагога. Педагогічна техніка – це вправність, яка виявляється в умінні добирати оптимальні засоби впливу на дитячу особистість та здійснювати з їхньою допомогою ефективну педагогічну взаємодію у конкретній ситуації. Володіння комплексом прийомів педагогічної техніки дає можливість вчителю не лише продуктивніше виконувати професійні обов'язки, а й глибше, яскравіше досягти успіху у професійній діяльності, тобто досягти високого рівня професійної майстерності.

Список використаних джерел

1. Ковальчук В. Педагогічна майстерність педагога /В. Ковальчук// Відкритий урок. – 2011. – №2. – С.59-62.
2. Островерхова Н. Педагогічна техніка – невід’ємна складова педагогічної майстерності /Н. Островерхова // Завуч. – 2006. – №1. – С.8-11.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Професійна освіта: словник: навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.

УДК 373.018.213.1

ПЕНЯК В. С.
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.
Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ ЯК УМОВА ПОЗИТИВНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Школа завжди вважала своїм найважливішим завданням не лише навчання, а й розвиток особистості, а також підкреслювала необхідність врахування індивідуальних здібностей і якостей особистості в навчанні знанням та вмінням. Саме тому одним із найефективніших підходів до реформування сучасної освіти названо особистісно-орієнтований.

Значний внесок щодо обґрунтування особистісно-орієнтованого та гуманного підходу до виховання дітей і підлітків вніс Ш. Амонашвілі, чий багаторічний досвід науково-педагогічної діяльності призвів до переконання, що для вирішення виховних завдань є два підходи - імперативний і гуманістичний. Імперативного характеру виховання набуває, коли вибудовується без врахування особистісних особливостей і потреб дітей. Педагог у цьому випадку впевнений, що дитина обов’язково буде чинити опір виховним діям, а отже необхідно її примусити суворими вимогами, імперативами. Гуманістичний підхід полягає в тому, що вихователь оптимістично мислить про дітей, ставиться до них як до самостійних суб’єктів, здатних діяти за власним вибором, бажаннями, переконаннями. Педагог, за Ш. Амонашвілі, виходить із того, що у кожній дитини в її вчинках є особистісний зміст і особистісна значущість, на які необхідно спиратись у виховному процесі. А якщо такий особистісний зміст відсутній, слід допомогти дитині його знайти. Таким чином, особистісно-орієнтований підхід у навчанні – це концентрація уваги педагога на цілісній особистості учня, турбота про розвиток не тільки його інтелекту, громадянського почуття відповідальності, а й духовної особистості з емоційними, естетичними, творчими задатками і можливостями розвитку [1].

Але організація особистісно-орієнтованого виховання для педагога – це не просто створення доброзичливої атмосфери, а постійне звернення до суб’єктного досвіду школяра як досвіду власної життєдіяльності, розкриття змісту суб’єктного досвіду кожної дитини, погодження його з поточними завданнями виховної роботи і на цій основі ініціювання процесу самоосвіти вихованця. Вивчення педагогічної літератури дає підстави зробити узагальнення, що алгоритмом дій педагога у виховному процесі є наступний: використання різноманітних методів, прийомів,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>